

Aleksander Sulikiewicz

19 maja 2014

Aleksander Sulikiewicz (pseudonim Czarny Michał) urodził się 8 grudnia 1867 roku w Skirsobolach Tatarskich w powiecie kalwaryjskim guberni augustowskiej, jako syn Aleksandra i Rozalii Sulikiewiczów. Rodzina należała do starego Tatarskiego rodu szlacheckiego herbu Prassa. Był żonaty z Jadwigą Bielicką, mieli troje dzieci.

Ojciec Sulikiewicza po przejściu na emeryturę przeniósł się z całą rodziną do Stambułu. Po jego śmierci matka i Aleksander wrócili do Polski i zamieszkali w Suwałkach. Aleksander, znając tylko język arabski i polski, zaczął przygotowywać się do egzaminu wstępnego do szkoły, w której językiem wykładowym był rosyjski. W 1881 roku wraz z matką przeniósł się do Sejna, gdzie zamieszkali u kuzyna Aleksandra Bohdanowicza, skarbnika powiatowego. Tam, przez cztery lata uczęszczając do szkoły miejskiej, uczył języka arabskiego synów swojego gospodarza.

Po ukończeniu szkoły miejskiej przez krótki czas pracował w suwalskim urzędzie skarbowym i został aktywnym członkiem Socjalno – Rewolucyjnej Partii „Proletariat”. Od roku 1890 podjął pracę w komorze celnej w Kibartach. Tam właśnie, dzięki Sulikiewiczowi, przez całe dziesięciolecie na terytorium dawnej Polski i Litwy przerzucano wielką ilość broszur, pism, odezów i literatury, która była zakazana przez carską władzę. W owym czasie placówka ta była jedyną drogą służącą do przewozu nielegalnej literatury do Królestwa Polskiego i Litwy. Były to tak duże ilości, że o zasługach Sulikiewicza dla odzyskania niepodległości przez Litwę pisał sam prezydent Litwy Kazys Grinius. Właśnie dzięki Sulikiewiczowi dostarczono do Krakowa i uruchomiono pierwszą drukarnię, którą przewożono do wielu polskich miast. On z kolei kilka następnych lat spędził w Kijowie, gdzie zajmował się drukiem polskiej literatury powstańczej. W 1892 roku wziął udział w Zjeździe Socjalistów Polski w Paryżu i tam powstała Polska Partia Socjalistyczna

(PPS). W roku 1893 rozpoczął bliską współpracę z Józefem Piłsudskim, która przerodziła się w przyjaźń, trwającą do samej śmierci Sulikiewicza. Był twórcą planu ucieczki Józefa Piłsudskiego ze szpitala św. Nikołaja Cudotwórcy w Petersburgu. Akcja wyglądała następująco: Władysław Mazurkiewicz, zatrudniony jako lekarz w petersburskim szpitalu, przez wiele dni gromadził części garderoby dla Piłsudskiego, które ukrywał w szpitalnej pracowni chemicznej, czekając na dogodny moment. Wkrótce podczas jednego z nocnych dyżurów, kazał pielęgniarkom przyprowadzić Piłsudskiego na dodatkowe badania. Pomógł mu się przebrać w elegancki garnitur i jako wysokiego rangą urzędnika państwowego wyprowadził poza szpitalne mury, gdzie czekała na Piłsudskiego dorożka i wolność.

Po powstaniu Polskiej Organizacji Narodowej Sulikiewicz został komisarzem w powiecie wieluńskim, a następnie łódzkim. Brał udział w wyprawach zagranicznych m. in. przez Berlin, Kopenhagę, Szwecję do Kijowa. Aresztowany przez Niemców w listopadzie 1915 roku a następnie zwolniony, udał się pod okupację austriacką, aby wziąć udział w walkach Legionów Polskich w 5 pułku piechoty. Tam nie bacząc na wielokrotne prośby o pozostanie w kwatermistrzostwie, udał się na front. Zginął 18 września 1916 roku w Sitowiczach na Wołyniu, niosąc pomoc rannemu podpułkownikowi A. Kocowi.

W roku 1933 Tatarzy Wileńscy zawiązali komitet w celu pochowania szczątków A. Sulikiewicza na wileńskim cmentarzu. Tę ideę wspierał rząd Polski i zaproponował pochowanie ciała Sulikiewicza na cmentarzu legionistów na Wołyniu. 6 listopada 1935 roku jego szczątki w towarzystwie eskorty honorowej zostały przewiezione do Warszawy. Pochowano go na warszawskich Powązkach, w specjalnie zbudowanym mauzoleum. Pośmiertnie odznaczony został krzyżem Virtuti Militari.

Autor: Pavel. K

Nadesłano do „Wolnych Mediów”

BIBLIOGRAFIA

1. S.Dumin, A. Jakubauskas, G. Sidykow, „Tatarskie biografie“.
2. J. Krzesławski: Aleksander Sulikiewicz, „Kronika Ruchu Rewolucyjnego w Polsce”, nr 3 (11) 1937 r.
3. Andrzej Matusiewicz, Mistrz konspiracji, Biografie suwalskie, część II (redakcja Małgorzata Pawłowska), Regionalna Pracownia Krajoznawcza i Oddział PTTK „Jaćwież” w Suwałkach, Suwałki 1993, s. 81-83.